
Vergaderjaar 2022–2023

---

36 350 V

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Wijzigingen in de omvang van de HGIS	6
3	Beleid	8
3.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	8
4	Beleidsartikelen	10
4.1	Artikel 1: Versterkte internationale rechtsorde	10
4.2	Artikel 2: Veiligheid en stabiliteit	13
4.3	Artikel 3: Effectieve Europese samenwerking	16
4.4	Artikel 4: Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden	21
5	Niet-beleidsartikelen	26
5.1	Artikel 5: Geheim	26
5.2	Artikel 6: HGIS onverdeeld	27
5.3	Artikel 7: Apparaat	28

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3, eerste lid](#), van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Vanwege de spoedeisende maatregelen is op 3 april 2023 de tweede incidentele suppletoire begroting naar de Tweede Kamer verzonden. De behandeling in de Staten-Generaal heeft nog niet plaatsgevonden. Om deze reden is de in de begrotingsstaat opgenomen stand nog niet door de beide Kamers bekrachtigd. Vanwege de snelle opeenvolging van begrotingswetsvoorstellen, om het budgetrecht van de Staten Generaal te waarborgen, bevat de kolom 'vastgestelde begroting' zowel de vastgestelde stand bij ontwerpbegroting als de mutaties die bij incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Buitenlandse Zaken,

W.B. Hoekstra

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2023 van hoofdstuk V van de begroting van het Rijk.

In de toelichting worden de wijzigingen welke zijn opgetreden in de omvang van de HGIS, alsook de belangrijkste mutaties op de begroting van Buitenlandse Zaken toegelicht. Ten slotte volgt per artikel de nieuwe stand en een toelichting op de opmerkelijke verschillen.

In 2023 worden geen extra maatregelen genomen als gevolg van de impact van het coronavirus (COVID 19). Voor het uitgebreide overzicht wordt verwezen naar de pagina [Overheidsfinanciën in coronatijd](#) op [Rijksfinancien.nl](#)

Tabel 1 Extracomptabel overzicht inzet COVID-19 maatregelen (bedragen x € 1.000)

Artikel	Naam maatregel	bedrag uitgaven 2023	Relevante Kamerstukken
-	-	-	-

De tabel hieronder geeft inzicht in de geplande inzet van middelen in Oekraïne in 2023. De vermelde bedragen zijn direct gerelateerd aan de invasie in Oekraïne en directe gevolgen. Uitgaven ten behoeve van derde orde effecten zijn hierin niet opgenomen. In 2024 t/m 2027 is de Nederlandse bijdrage aan het EPF opgehoogd ([1e ISB BZ 2023](#) en [2e ISB BZ 2023](#)).

Tabel 2 Extracomptabel overzicht inzet Oekraïne middelen (bedragen x € 1.000)

Artikel	Naam maatregel	bedrag uitgaven 2023	Relevante Kamerstukken
1.1	Accountability	14.000	2e incidentele suppletoire begroting BZ 2023
2.1	NAVO UCAP Trust Fund	75.000	2e incidentele suppletoire begroting BZ 2023
2.4	Stabiliteitsfonds ODA	10.000	2e incidentele suppletoire begroting BZ 2023
3.3	Council of Europe Development Bank	21.800	1e suppletoire begroting BZ 2023
4.3	Cultuur	5.000	2e incidentele suppletoire begroting BZ 2023
4.4	Onderzoek EWEA en scenario's ontheemden uit Oekraïne (REKA) (van J&V)	220	1e suppletoire begroting BZ 2023

Conform de regeling Rijksbegrotingsvoorschriften en de Comptabiliteitswet dienen de opmerkelijke verschillen tussen de oorspronkelijke en huidige raming te worden toegelicht. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het financiële instrument. Ook is omschreven welke ondergrens gehanteerd moet worden, waarboven een uitgavenmutatie moet worden toegelicht. Zie hiervoor onderstaande tabel. Hierbij wordt onderscheid

gemaakt tussen beleidsmatige en technische mutaties. Op verplichtingen-niveau worden mutaties groter dan 10% ten opzichte van de vorige stand, op artikelniveau toegelicht.

Tabel 3 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In onderdeel 6 staan de tabellen van de niet-beleidsmatige artikelen.

2 Wijzigingen in de omvang van de HGIS

In deze paragraaf wordt geschetst welke wijzigingen zijn opgetreden in de omvang van de HGIS sinds de HGIS-nota 2023. Zoals uit de hiernavolgende tabel blijkt, neemt de totale omvang van de HGIS voor 2023 toe met EUR 1.716,1 miljoen.

Tabel 4 Omvang van de HGIS (x EUR 1 miljoen)¹

	MJN 2023	VJN 2023	Mutatie
HGIS-uitgaven	7.783,4	9.523,4	1.740
HGIS-ontvangsten	130,2	153,8	23,7
Omvang HGIS (uitgaven min ontvangsten)	7.653,2	9.369,6	1.716,4

1 De tabel bevat afrondingsverschillen.

De per saldo toename van het budget kent een aantal oorzaken. Enerzijds stijgt het budget vanwege de doorwerking van de bijgestelde macro-cijfers ten opzichte van eerdere raming zoals deze is opgesteld op Prinsjesdag 2022. Het beschikbare budget voor de HGIS beweegt mee met de economische ontwikkeling. Het non-ODA-deel met het prijsniveau van het Bruto Binnenlands Product (BBP) en de omvang van de Official Development Aid (ODA) met de ontwikkeling van het Bruto Nationaal Inkomen (BNI). De meest recente CPB-cijfers laten een hoger dan eerder verwachte raming zien van zowel BBP alsook BNI.

Daarnaast heeft het kabinet de HGIS uitgaven verhoogd in het kader van de oorlog in Oekraïne. In de hiernavolgende tabellen is een aantal categorieën opgenomen die per onderdeel beknopt worden toegelicht. Een meer uitgebreide toelichting is daarnaast ook in de verticale toelichting van de Voorjaarsnota 2023 opgenomen en op de respectievelijke departementale begrotingen weergegeven.

Tabel 5 HGIS uitgaven (x EUR 1 miljoen)¹

Stand HGIS-nota 2023	7.783,5
1) Aanpassing BNI/BBP raming	66,6
2) Eindejaarsmarge	95,1
3) Overboekingen van/naar HGIS	2.217,4
4) Kasschuif	- 661,6
5) Desalderingen	22,4
Stand Voorjaarsnota 2023	9.523,4

1 De tabel bevat afrondingsverschillen.

Toelichting uitgavenmutaties

Het uitgavenkader van de HGIS neemt per saldo toe met EUR 1.739,7 miljoen ten opzichte van de stand die in de HGIS nota 2023 is gepresenteerd. Dit kent de volgende oorzaken:

1. Op basis van wijzigingen in de CPB-ramingen voor het BNI (ODA) en de prijscomponent van het BBP (non-ODA) is de omvang van de HGIS op dit onderdeel gestegen met EUR 66,6 miljoen. Dit betreft met name de ODA-middelen die hoofdzakelijk op de BHOS-begroting staan.
2. De eindejaarsmarge, die over 2022 is aangevraagd, is in 2023 toegevoegd aan de HGIS en verdeeld over voornamelijk de begrotingen van Buitenlandse Zaken, Defensie en Infrastructuur en Waterstaat.
3. Er vinden meerdere overboekingen van en naar de HGIS plaats. Per saldo kent de HGIS op dit onderdeel daardoor een stijging van ruim EUR 2.217,4 miljoen. Een aantal in het oog springende mutaties betreft

onder meer de toevoeging van budget aan de HGIS ten gevolge van de oorlog in Oekraïne. Het kabinet heeft hiervoor EUR 2,5 miljard in 2023 beschikbaar gesteld voor militaire, diplomatieke en humanitaire steun. Deze middelen worden uitgegeven via de begrotingen van Defensie, Buitenlandse Zaken en BHOS. De ophoging van de Europese Vredesfaciliteit staat conform Europese begrotingssystematiek in lopende prijzen op de begroting, waardoor het buiten de HGIS budgetten is geplaatst. Hierdoor neemt het HGIS-budget in 2023 af met EUR 293 miljoen. De laatste in het oog springende mutatie is de jaarlijkse overheveling van Buitenlandse Zaken aan Defensie voor de BSB-beveiliging van het postennet. Hierdoor neemt de HGIS met EUR 25,2 miljoen af.

4. Op de begroting van Defensie een kasschuif verwerkt om de vervanging van materiële steun aan Oekraïne te financieren. Daarnaast wordt er EUR 4 miljoen voor de EPF vanuit toekomstige jaren naar voren gehaald. Hierdoor neemt de HGIS per saldo met EUR 661,6 miljoen af in 2023.
5. Het saldo van de desalderingen bestaat voornamelijk uit drie mutaties. Enerzijds neemt het budget toe door een positieve desaldering van consulaire ontvangsten op de begroting van Buitenlandse Zaken (EUR 3,6 miljoen), hogere ontvangsten door verkoop van vastgoed (EUR 11,1 miljoen) en hogere diverse ontvangsten op de BHOS begroting (EUR 7,7 miljoen).

Tabel 6 HGIS ontvangsten (x EUR 1 miljoen)¹

Stand HGIS-nota 2023	130,2
Mutaties	23,7
Stand Voorjaarsnota 2023	153,8

¹ De tabel bevat afrondingsverschillen.

Toelichting ontvangstenmutaties

Het ontvangstenkader van de HGIS neemt per saldo toe met EUR 23,7 miljoen ten opzichte van de stand die in de HGIS nota 2023 is gepresenteerd. Het saldo van de desalderingen bestaat voornamelijk uit drie mutaties. Enerzijds neemt het budget toe door een positieve desaldering van consulaire ontvangsten op de begroting van Buitenlandse Zaken (EUR 3,6 miljoen), hogere ontvangsten door verkoop van vastgoed (EUR 11,1 miljoen) en hogere diverse ontvangsten op de BHOS begroting (EUR 7,7 miljoen). Deze mutaties zijn ook gedesaldeerd met de uitgaven. Daarnaast nemen de ontvangsten toe door een mutatie op de verwachte ontvangsten van de NIO (EUR 1,2 miljoen). Deze ontvangsten worden niet gedesaldeerd.

3 Beleid

3.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

In dit wetsvoorstel is een aantal begrotingswijzigingen opgenomen die per saldo leiden tot een verlaging van de geraamde uitgaven op de begroting van Buitenlandse Zaken (V) met EUR 18,5 miljoen en daling van de ontvangsten met EUR 18 miljoen.

De belangrijkste uitgavenmutaties bij de eerste suppletoire begroting worden in onderstaande tabel weergegeven en toegelicht. De uitgebreide toelichtingen zijn per beleidsartikel opgenomen in hoofdstuk 4.

Uitgaven

Tabel 7 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Uitgaven 2023
Vastgestelde begroting 2023		13 113 330
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak	1.1	11 025
2) Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	2.4	- 25 230
3) Afdrachten aan de Europese Unie	3.1	- 123 760
4) Een hechtere Europese waardengemeenschap	3.3	21 800
5) Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	4.2	5 693
6) Apparaat; personeel	7.1.1	37 501
7) Apparaat; materieel	7.1.2	87 246
8) Nog onverdeeld (HGIS)	6.1	- 58 864
9) Overige mutaties	div.	26 112
Stand 1e suppletoire begroting 2023		13 094 853

Toelichting

1) Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak
Het uitgavenbudget neemt in 2023 toe vanwege een stijging van de Nederlandse bijdrage aan de VN en door de organisatie van de Summit for Democracy in maart 2023.

2) Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband

Conform geldende systematiek wordt het budget voor de inzet op hoog risicoposten overgeheveld naar het ministerie van Defensie voor de BSB beveiliging van personeel van een aantal hoog-risicoposten.

3) Afdrachten aan de Europese Unie

De negatieve bijstelling van het budget voor Afdrachten aan de Europese Unie is het saldo van hogere uitgaven dan verwacht voor btw-afdrachten en invoerrechten en een lagere bni-afdracht.

4) Een hechtere Europese waardengemeenschap

Als gevolg van een kapitaalverhoging van de Council of Europe Development Bank stijgt de Nederlandse bijdrage aan deze organisatie.

5) Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren

De stijging van de uitgaven voor consulaire informatiesystemen is deels het gevolg van een verschuiving van uitgaven van 2022 naar 2023.

6) Personele uitgaven

De positieve bijstelling van het budget voor personele uitgaven betreft voornamelijk de loon- en prijsontwikkeling.

7) Materiële uitgaven

De positieve bijstelling van het budget voor materiële uitgaven betreft de loon- en prijsontwikkeling (EUR 22 miljoen), het toevoegen van eindejaarsmarge en de realisatie van de huisvestingsstrategie (EUR 39,7 miljoen) middels de middelenafpraak uitgavenbudget.

8) Nog onverdeeld HGIS

De mutatie betreft het saldo van bijstellingen op grond van aanpassing van Bbp-ramingen door het CPB, verwerking van de HGIS-eindejaarsmarge 2022, het verwerken van de loon- en prijsbijstellingen binnen de HGIS en overboekingen naar diverse begrotingen zoals binnen de HGIS is overeengekomen.

Ontvangsten

Tabel 8 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2023 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikel- nummer	Ontvangsten 2023
Vastgestelde begroting 2023		2 785 406
Belangrijkste suppletoire mutaties		
1) Diverse ontvangsten EU	3.10	55 160
2) Europees herstellfonds	3.11	- 87 881
3) Diverse ontvangsten apparaat	7.10	11 100
4) Overige mutaties	div.	3 600
Stand 1e suppletoire begroting 2023		2 767 385

Toelichting

1) Diverse ontvangsten EU

De actualisatie van de perceptiekostenvergoeding leidt tot een verwachte stijging van de ontvangsten met EUR 55 miljoen.

2) Europees herstellfonds

Naar aanleiding van het Raadsuitvoeringsbesluit voor het Herstel- en Veerkrachtplan is de invulling van de geplande betaalverzoeken gewijzigd, hetgeen leidt tot een kasschuif in de verwachte ontvangsten voor het Europees Herstelfonds.

3) Diverse ontvangsten apparaat

De ontvangsten op apparaat stijgen in 2023 vanwege hogere verwachte inkomsten uit de verkoop van vastgoed in het buitenland.

4 Beleidsartikelen

4.1 Artikel 1: Versterkte internationale rechtsorde

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Versterkte internationale rechtsorde (Eerste suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	104 118	14 500	118 618	18 049	136 667	- 9 145	- 925	- 5 875	38 975
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	130 845	14 500	145 345	13 094	158 439	5 869	5 460	5 200	5 386
waarvan juridisch verplicht	85%				86%				
Goed functionerende internationale instellingen									
1.1 met een breed draagvlak	49 305	14 000	63 305	11 445	74 750	3 360	2 470	2 470	2 470
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Internationaal recht	750	0	750	0	750	0	0	0	0
g Opdrachten									
Internationaal recht	0	0	0	2 550	2 550	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Verenigde Naties	33 525	0	33 525	8 475	42 000	1 770	1 770	1 770	1 770
OESO	7 535	0	7 535	420	7 955	810	0	0	0
Internationaal Strafhof	3 910	0	3 910	0	3 910	780	700	700	700
Internationaal recht	3 585	14 000	17 585	0	17 585	0	0	0	0
1.2 Bescherming en bevordering van mensenrechten	67 402	500	67 902	0	67 902	0	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Mensenrechtenfonds	20 390	0	20 390	- 648	19 742	- 1393	- 1.318	- 1170	- 1170
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Mensenrechtenfonds	37 362	0	37 362	648	38 010	1393	1.318	1170	1170
Mensenrechten multilateraal	9 650	500	10 150	0	10 150	0	0	0	0
1.3 Gastlandbeleid internationale organisaties	14 138	0	14 138	1 649	15 787	2 509	2 990	2 730	2 916
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Carnegiëstichting	4 400	0	4 400	1 349	5 749	2 449	2 550	2 730	2 916
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Vredespaleis	6 750	0	6 750	0	6 750	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Internationaal Strafhof	858	0	858	0	858	0	0	0	0
Speciaal Tribunaal Libanon	1 500	0	1 500	300	1 800	0	0	0	0
Nederland Gastland	630	0	630	0	630	60	440	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget in 2023 stijgt. Dit betreft diverse activiteiten en bijdragen gerelateerd aan het tegengaan van straffeloosheid in Oekraïne, een verhoging van de Nederlandse bijdrage aan de VN, de organisatie van de *Summit for Democracy* en de aanpassing van meerjarige verplichtingen binnen het Mensenrechtenfonds en Internationaal Recht.

In 2024 en 2026 dalen de verplichtingen binnen het Mensenrechtenfonds en Internationaal recht, evenals de subsidieverplichting voor de Carnegie Stichting. Het verplichtingenbudget voor de Nederlandse VN-bijdrage stijgt, maar per saldo daalt het totale budget voor artikel 1 Versterkte internationale rechtsorde met ruim EUR 9 miljoen in 2024 en EUR 5,9 miljoen in 2026.

Het verplichtingenbudget in 2027 laat een aanzienlijke stijging zien. Dit is met name toe te schrijven aan het aangaan van meerjarige verplichtingen als gevolg van een geplande tender binnen het Mensenrechtenfonds.

Uitgaven

Artikelonderdeel 1.1

Het uitgavenbudget op artikelonderdeel 1.1 'Goed functionerende internationale instellingen met een breed draagvlak' neemt in 2023 toe vanwege diverse activiteiten en bijdragen gerelateerd aan het tegengaan van straffeloosheid in Oekraïne (Internationaal recht, zie [tweede incidentele suppletoire begroting 2023](#)), een stijging van de Nederlandse bijdrage aan de VN en door de organisatie van de *Summit for Democracy* in maart 2023. De verhoogde Nederlandse bijdrage aan de VN zorgt ook voor de stijging van de uitgavenbudgetten op dit artikelonderdeel in de jaren 2024 tot en met 2027.

Artikelonderdeel 1.2

De verschuivingen binnen het Mensenrechtenfonds zijn toe te schrijven aan het feit dat, door verdere decentralisatie van het mensenrechtenfonds, meer uitgaven als bijdrage zullen worden verstrekt.

Artikelonderdeel 1.3

Het uitgavenbudget op artikelonderdeel 1.3 is meerjarig verhoogd. Dit wordt met name veroorzaakt door een stijging van de jaarlijkse subsidie aan de Carnegie Stichting.

4.2 Artikel 2: Veiligheid en stabiliteit

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 10 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Veiligheid en stabiliteit (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	289 455	84 250	373 705	- 18 667	355 038	- 7 513	- 5 195	1 807	10 852
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	283 496	84 250	367 746	- 16 171	351 575	- 5 342	- 3 970	- 2 275	6 553
waarvan juridisch verplicht	76%				93%				
2.1 Goede internationale samenwerking ter bevordering van de eigen en bondgenootschappelijke veiligheid	15 455	75 000	90 455	3 288	93 743	3 678	5 278	7 350	9 400
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Atlantische Commissie	565	0	565	0	565	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
NAVO	9 650	0	9 650	3 500	13 150	3 950	5 550	7 350	9 400
WEU	690	0	690	60	750	0	0	0	0
Programma Ondersteuning Buitenlands Beleid	2 700	0	2 700	- 272	2 428	- 272	- 272	0	0
Veiligheidsfonds	1 850	0	1 850	0	1 850	0	0	0	0
NAVO Oekraïne UCAP Trust Fund	0	75 000	75 000	0	75 000				
2.2 Bestrijding internationale criminaliteit en terrorisme	15 400	0	15 400	1 822	17 222	272	272	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Anti-terrorisme instituut	650	0	650	0	650	0	0	0	0
Contra-terrorisme	7 720	0	7 720	- 2 720	5 000	0	0	0	0
Cyber security	3 580	0	3 580	272	3 852	272	272	0	0
Global Forum on Cyber Expertise	0	0	0	1 250	1 250	925	250		
<i>Opdrachten</i>									
Global Forum on Cyber Expertise	1 250	0	1 250	- 1 250	0	- 925	- 250	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Contra-terrorisme	880	0	880	2 720	3 600	0	0	0	0
Cyber security	1 320	0	1 320	1 550	2 870	0	0	0	0
2.3 Wapenbeheersing	11 022	0	11 022	2 000	13 022	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
<i>Opdrachten</i>									
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	465	0	465	0	465	0	0	0	0
Conferentie New Tech 2022	0	0	0	2 000	2 000	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
IAEA	7 317	0	7 317	0	7 317	0	0	0	0
OPCW en andere ontwapeningsorganisaties	1 320	0	1 320	0	1 320	0	0	0	0
CTBTO	1 920	0	1 920	0	1 920	0	0	0	0
2.4 Bevordering van veiligheid, stabiliteit en rechtsorde in internationaal verband	211 797	8 250	220 047	- 25 600	194 447	- 11 292	- 9 520	- 9 625	- 2 847
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Nederland Helsinki Comité	28	0	28	0	28	0	0	0	0
Stabiliteitsfonds	25 000	0	25 000	0	25 000	0	0	0	0
Training buitenlandse diplomaten	2 500	0	2 500	850	3 350	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
Makandra	1 370	0	1 370	1 549	2 919	1 800	925	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Makandra	170	0	170	150	320	153	82	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
OVSE	9 880	0	9 880	- 3 880	6 000	- 3 880	- 3 880	0	0
Stabiliteitsfonds	52 770	9 000	61 770	3 662	65 432	2 329	3 610	- 341	- 388
VN-contributie voor crisisbeheersingsoperaties	94 849	- 750	94 099	- 2 746	91 353	- 11 912	- 10 475	- 9 502	- 2 460
Overige	0	0	0	45	45	218	218	218	1
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>									
Inzet hoog-risico posten	25 230	0	25 230	- 25 230	0	0	0	0	0
2.5 Bevordering van transitie in prioritaire gebieden	29 822	1 000	30 822	2 319	33 141	2 000	0	0	0
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen MATRA	11 822	1 000	12 822	2 760	15 582	2 000	0	0	0
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	4 507	0	4 507	- 568	3 939	- 200	- 200	- 200	- 200
<i>Opdrachten</i>									

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	4 463	0	4 463	0	4 463	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	630	0	630	48	678	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen Shiraka	8 400	0	8 400	79	8 479	200	200	200	200
Ontvangsten	1 000	0	1 000	0	1 000	0	0	0	0
Doorberekening Defensie									
2.10 diversen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.40 Restituties programma's	1 000	0	1 000	0	1 000	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget neemt in 2023 af met EUR 15,7 miljoen. Dit is met name het gevolg van een overheveling naar het ministerie van Defensie voor de beveiliging van hoog-risicoposten.

Uitgaven

Artikelonderdeel 2.1

Het budget voor goede international samenwerking stijgt in 2023. Dit is met name het gevolg van een bijdrage van EUR 75 miljoen aan het *Ukraine Comprehensive Assistance Package Trust Fund* (UCAP TF) van de NAVO, zoals toegelicht in de [tweede incidentele suppletoire begroting 2023](#). Daarnaast stijgt de civiele bijdrage aan de NAVO de komende jaren als gevolg van een contributieverhoging.

Artikelonderdeel 2.4

Conform geldende systematiek wordt het budget voor de inzet op hoog-risicoposten overgeheveld naar het ministerie van Defensie voor de BSB-beveiliging van personeel van een aantal hoog-risicoposten. Het budget voor Crisisbeheersingsoperaties wordt meerjarig verlaagd ten behoeve van de Council of Europe Development Bank (CEB), Carnegie-stichting en de VN-contributie.

4.3 Artikel 3: Effectieve Europese samenwerking

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Effectieve Europese samenwerking (Eerste suppletioire begroting) (bedragen x € 1.000)									
	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting	Mutaties 1e suppletioire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	11 452 496	376 550	11 829 046	34 735	11 863 781	- 560 863	79 206	170 038	150 231
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	11 557 597	0	11 557 597	- 97 752	11 459 845	- 462 242	179 654	272 350	247 183
waarvan juridisch verplicht	100%				100%				
3.1 Afdrachten aan de Europese Unie	11 409 093	0	11 409 093	- 123 760	11 285 333	- 559 071	80 998	169 830	150 023
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
BNI-afdrachten	5 117 680	0	5 117 680	- 368 333	4 749 347	- 712 047	- 76 827	- 19 100	- 82 291
BTW-afdrachten	1 276 364	0	1 276 364	22 993	1 299 357	23 660	24 346	25 052	25 779
Invoerrechten	4 834 846	0	4 834 846	221 580	5 056 426	129 316	133 479	163 878	206 535
Plastic-grondslag	180 203	0	180 203	0	180 203	0	0	0	0
3.2 Europees Ontwikkelingsfonds	100 313	0	100 313	0	100 313	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Europees Ontwikkelingsfonds	100 313	0	100 313	0	100 313	0	0	0	0
3.3 Een hechtere Europese waardengemeenschap	11 000	0	11 000	21 800	32 800	7 261	7 261	7 261	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Raad van Europa	11 000	0	11 000	0	11 000	0	0	0	0
Kapitaal aanvullingen bij regionale ontwikkelingsbank	0	0	0	21 800	21 800	7 261	7 261	7 261	0
3.4 Versterkte Nederlandse positie in de Unie	4 788	0	4 788	208	4 996	208	208	208	208
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
EIPA	348	0	348	0	348	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
Europa College beurzenprogramma	190	0	190	0	190	0	0	0	0
Programmatie ondersteuning: Taskforce Verenigd Koninkrijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
EU-sanctiebeleid	0	0	0	208	208	208	208	208	208
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Benelux bijdrage	4 250	0	4 250	0	4 250	0	0	0	0
3.5 Europese Vredesfaciliteit	32 403	0	32 403	4 000	36 403	89 360	91 187	95 051	96 952
<i>Bijdrage aan (inter)nationale organisaties</i>									
Europese Vredesfaciliteit	32 403	0	32 403	4 000	36 403	89 360	91 187	95 051	96 952
Ontvangsten	2 708 961	0	2 708 961	- 32 721	2 676 240	- 93 834	460 136	570 312	51 634
3.10 Diverse ontvangsten EU	1 208 711	0	1 208 711	55 160	1 263 871	32 329	33 370	40 970	51 634
Invoerrechten	1 208 711	0	1 208 711	55 160	1 263 871	32 329	33 370	40 970	51 634
Overige ontvangsten EU	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.11 Europees herstellfonds	1 500 000	0	1 500 000	- 87 881	1 412 119	- 126 163	426 766	529 342	0
3.30 Restitutie Raad van Europa	250	0	250	0	250	0	0	0	0

Tabel 12 Uitsplitsing verplichtingen

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	11 452 496	376 550	11 829 046	34 735	11 863 781	- 560 863	79 206	170 038	150 231
garantieplichtingen				110 704	110 704				
overige verplichtingen	11 452 496	376 550	11 829 046	- 75 969	11 753 077	- 560 863	79 206	170 038	150 231

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingen op artikelonderdeel 3.1 Afdrachten aan de Europese Unie muteren mee met de uitgaven, zoals hieronder toegelicht. Daarnaast stijgt het verplichtingenbudget in 2023 door de verhoging van de Nederlandse bijdrage aan de Council of Europe Development Bank (CEB) en aan de Europese Vredesfaciliteit (EPF).

Uitgaven

Artikelonderdeel 3.1

Bij de eerste suppletoire begroting worden de ramingen van de afdrachten aan de Europese Unie in 2023 in totaal met EUR 124 miljoen en in 2024 met EUR 559 miljoen naar beneden bijgesteld. In 2025-2027 gaat het om een bijstelling naar boven. Deze wijzigingen zijn te verklaren door bijstellingen van de bni- en btw- afdrachten en de invoerrechten.

De bni-afdracht wordt in 2023 met EUR 368 miljoen naar beneden bijgesteld. Er zijn verschillende mutaties die hieraan ten grondslag liggen. De grootste mutatie volgt uit de verwerking van de vijfde aanvullende Europese begroting (*Draft Amending Budget 5; DAB5*) uit 2022, waarin de raming van de invoerrechten op EU-niveau werd bijgesteld. Dit leidt voor Nederland tot een meevaller op de bni-afdracht van EUR 180 miljoen. De verwerking van DAB5 is over de jaargrens heen geschoven (van 2022 naar 2023), omdat de betaling door late aanname van deze DAB in 2023 valt. Op 12 april jl. publiceerde de Commissie de tweede aanvullende Europese begroting (DAB2) van 2023. In DAB2 verwerkt de Commissie het verschil tussen de inkomsten en uitgaven (het surplus) van 2022 in de Europese begroting van 2023. De definitieve implementatie van de Europese begroting van 2022 leidt tot een surplus van EUR 2.519 miljoen. Voor Nederland leidt het surplus tot EUR 149 miljoen lagere bni-afdracht in 2023.

Daarnaast is sprake van een meevaller van EUR 125 miljoen op de bni-korting. Door de hoge inflatie en de afspraak dat de bni-kortingen jaarlijks bijgesteld worden met de EU-bbp deflator, is sprake van een grotere stijging van de korting dan in eerdere jaren. Dit leidt ook tot een meevaller in de jaren 2024-2027. Verder is er nog een technische mutatie onderdeel van de EUR 125 miljoen meevaller; die leidt tot een meevaller van ca.

EUR 25 miljoen. Deze technische mutatie leidt in 2024 ook nog tot een meevaller van EUR 54 miljoen, maar in 2025-2027 tot een tegenvaller. Tegenover dit saldo van meevallers staat ook een verschuiving van de nacalculatie over 2021 van EUR 87 miljoen naar 2023. Deze nacalculatie was geboekt in 2022 (jaar t op moment van publicatie), maar door een wijziging in de *Making Available Regulation* wordt de nacalculatie voortaan in het jaar t+1 geboekt. Hierdoor komt het saldo van de bni-afdrachten in 2023 in totaal op een meevaller van EUR 368 miljoen.

In 2024 is er tevens een relatief grote meevaller te melden. De nacalculatie over 2022 leidt tot een meevaller van EUR 556 miljoen in 2024. Deze meevaller voor Nederland ten opzichte van eerdere jaren en de andere euro landen is te verklaren door het vervallen van een aantal Eurostat voorbehouden (o.a. onderwaardering van het aan buitenlandse eigenaren toe te rekenen inkomen) die eerder aangehouden zijn.

De btw-afdrachten in 2023 worden bijgesteld met ca. EUR 23 miljoen euro. Hieraan ligt één mutatie ten grondslag die een technische wijziging in de raming betreft. Deze mutatie heeft dezelfde orde van grootte effect voor 2024-2027.

De invoerrechten worden door een technische correctie met EUR 222 miljoen naar boven bijgesteld. Dit heeft twee oorzaken. Voor EUR 211 miljoen is het een gevolg van een bijstelling van de raming van de invoerrechten op basis van CEP-cijfers. Bij de invoerrechten treedt er gedurende het jaar onbedoeld een saldo-effect op. Dit verschil ontstaat doordat er aan de inkomsten- en uitgavenkant van de Rijksbegroting een andere raming wordt gebruikt, respectievelijk de raming van het ministerie van Financiën en de raming van de Europese Commissie. Er wordt drie keer per jaar een actualisatie geboekt op de invoerrechten en de perceptiekostenvergoeding om te corrigeren voor dit saldo-effect en zodat de nationale

ramingen van de inkomsten- en uitgavenkant van de invoerrechten gelijk zijn aan elkaar. Deze bijstelling van de raming heeft ook effect op de jaren 2024-2027. Daarnaast is er een incidentele nabetaling geweest op de invoerrechten voor bruto EUR 10,4 miljoen (netto EUR 8 miljoen). Het betreft diverse dossiers waarvan in overleg met de Europese Commissie is vastgesteld dat Nederland invoerrechten verschuldigd is.

Artikelonderdeel 3.3

Als gevolg van een kapitaalverhoging van de *Council of Europe Development Bank* stijgt de Nederlandse bijdrage aan deze organisatie. De uitgaven hiervoor vinden plaats in het jaar 2023 (gefinancierd vanuit het steunpakket voor Oekraïne) en in de periode 2024-2026 en zorgen voor een meerjarige opwaartse bijstelling van het uitgavenbudget op dit artikelonderdeel.

Artikelonderdeel 3.5

In 2023 nemen de uitgaven voor de EPF toe door een verschuiving van betalingen tussen meerdere jaren. De opwaartse bijstelling van het uitgavenbudget in de periode 2024-2027 is toe te schrijven aan een verhoging van de Nederlandse bijdrage resulterend uit twee ophogingen van het EPF-financieringsplafond ([incidentele suppletoire begroting 2023](#) en [tweede incidentele suppletoire begroting 2023](#)).

Ontvangsten

Artikelonderdeel 3.10

Nederland ontvangt een perceptiekostenvergoeding. Deze perceptiekostenvergoeding is 25% van de afdracht van de invoerrechten aan de EU en dient ter dekking van de kosten die de Douane maakt. Deze korting geldt ook voor eventuele nabetalingen. De perceptiekostenvergoeding wordt bij eerste suppletoire begroting met EUR 55 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is voor EUR 53 miljoen een gevolg van een bijstelling van de raming van de invoerrechten op basis van CEP-cijfers. Bij de invoerrechten treedt er gedurende het jaar onbedoeld een saldo-effect op. Dit verschil ontstaat doordat er aan de inkomsten- en uitgavenkant van de Rijksbegroting een andere raming wordt gebruikt, respectievelijk de raming van het ministerie van Financiën en de raming van de Europese Commissie. Er wordt drie keer per jaar een actualisatie geboekt op de invoerrechten en de perceptiekostenvergoeding om te corrigeren voor dit saldo-effect. Deze bijstelling van de raming heeft ook effect op de jaren 2024-2027. Daarnaast leiden de incidentele nabetalingen op de invoerrechten tot EUR 2 miljoen hogere ontvangsten op de perceptiekosten.

Artikelonderdeel 3.11

Naar aanleiding van het Raadsuitvoeringsbesluit voor het Herstel- en Veerkrachtplan is de invulling van de geplande betaalverzoeken gewijzigd, hetgeen leidt tot een kasschuif in de verwachte ontvangsten voor het Europees Herstelfonds. Daarnaast worden de geraamde ontvangsten in 2026 opgehoogd met EUR 735 miljoen. Dit zijn de verwachte ontvangsten vanwege een uitbreiding van het Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) met *REPowerEU* en bevatten ook overgehevelde middelen uit de *Brexit*

Adjustment Reserve. De ontvangsten zijn onder voorbehoud van een positieve beoordeling van de Europese Commissie en goedkeuring van de Raad van de Europese Unie van het uitgebreide HVP.

4.4 Artikel 4: Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	51 845	5 250	57 095	17 603	74 698	5 215	6 359	5 471	4 588
Uitgaven:									
Programma-uitgaven totaal	54 978	5 250	60 228	16 469	76 697	5 215	6 359	5 471	4 588
waarvan juridisch verplicht	63%				78%				
4.1 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	9 223	250	9 473	4 059	13 532	1 900	1 900	1 900	1 900
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Gedetineerdenbegeleiding	1 560	0	1 560	700	2 260	0	0	0	0
<i>Inkomensoverdrachten</i>									
Gedetineerdenbegeleiding	540	0	540	0	540	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>									
Consulaire bijstand	409	0	409	- 15	394	0	0	0	0
Reisdocumenten en verkiezingen	2 550	0	2 550	0	2 550	0	0	0	0
Consulaire opleidingen	400	0	400	0	400	0	0	0	0
Consulaire informatiesystemen	3 298	250	3 548	3 840	7 388	2 366	2 366	2 366	2 366
Loket buitenland	466	0	466	- 466	0	- 466	- 466	- 466	- 466
4.2 Samen met (keten) partners het personenverkeer reguleren	18 170	0	18 170	5 693	23 863	793	900	900	900
<i>Opdrachten</i>									
Ambtsberichtenonderzoek	150	0	150	0	150	0	0	0	0
Visumverlening	2 858	0	2 858	0	2 858	0	0	0	0
Legalisatie en verificatie	80	0	80	0	80	0	0	0	0
Consulaire informatiesystemen	14 054	0	14 054	5 693	19 747	793	900	900	900
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Asiel en migratie	1 028	0	1 028	0	1 028	0	0	0	0
4.3 Grotere buitenlandse bekendheid met de Nederlandse cultuur	7 475	5 000	12 475	187	12 662	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Internationaal cultuurbeleid	5 154	5 000	10 154	- 1 140	9 014	- 578	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Internationaal cultuurbeleid	2 321	0	2 321	1 327	3 648	578	0	0	0
4.4 Uitdragen Nederlandse waarden en belangen	20 110	0	20 110	6 530	26 640	2 522	3 559	2 671	1 788
<i>Subsidies (regelingen)</i>									
Instituut Clingendael	800	0	800	0	800	0	0	0	0
Programma ondersteuning buitenlands beleid	3 058	0	3 058	814	3 872	0	0	0	0
Internationale manifestaties en diverse bijdragen	49	0	49	0	49	0	0	0	0
Publieksdiplomatie	2 229	0	2 229	0	2 229	0	0	0	0
Onderzoeksprogramma	50	0	50	0	50	0	0	0	0
Academische Leerstoel Anton de Kom	143	0	143	201	344	57	62	133	180
<i>Opdrachten</i>									
Adviesraad Internationale vraagstukken	525	0	525	110	635	72	72	72	72
Instituut Clingendael	2 573	0	2 573	470	3 043	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Bezoeken VIPS en uitgaven CD en Internationale organisaties</i>									
Algemene voorlichting	2 790	0	2 790	- 1 200	1 590	0	0	0	0
Koninklijk Huis - inkom. en uitg. bezoeken, off. ontvangsten	2 000	0	2 000	0	2 000	0	0	0	0
China-strategie	27	0	27	0	27	0	0	0	0
Onderzoeksprogramma	1 820	0	1 820	317	2 137	1 180	2 425	1 466	536
Conferentie uitdragen Nederlandse waarden en belangen	0	0	0	4 000	4 000				
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>									
Algemene voorlichting	0	0	0	1 200	1 200	0	0	0	0
Verkeersnotificaties	400	0	400	0	400	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>									
Europese bewustwording	250	0	250	618	868	213	0	0	0
Publieksdiplomatie	2 396	0	2 396	0	2 396	0	0	0	0
Ontvangsten	43 774	0	43 774	3 600	47 374	0	0	0	0
4.10 Consulaire dienstverlening Nederlanders in het buitenland	9 200	0	9 200	0	9 200	0	0	0	0

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
4.20 Consulaire dienstverlening aan vreemdelingen	34 300	0	34 300	3 600	37 900	0	0	0	0
4.40 Doorberekening Defensie diversen	74	0	74	0	74	0	0	0	0
4.41 Ontvangsten verkeersnotificaties	200	0	200	0	200	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget voor het onderdeel Consulaire dienstverlening en uitdragen Nederlandse waarden stijgt vooral omdat aanvullende middelen voor consulaire informatiesystemen zijn opgenomen in de begroting. In principe stijgen de verplichtingen mee met de uitgaven.

Daarnaast zijn er verplichtingen opgenomen voor een internationale conferentie over het feministisch buitenlandbeleid. Ten slotte is er een stijging voor programma's voor ondersteuning buitenlands beleid (POBB).

Uitgaven

Artikelonderdeel 4.1

Het budget voor consulaire dienstverlening neemt toe. Een reden hiervoor is dat vertraagde uitgaven uit 2022 voor gedetineerdenbegeleiding en uitgaven voor consulaire informatiesystemen doorschuiven naar 2023. Een klein deel van deze stijging komt doordat er rekening is gehouden met de inflatie voor de informatiesystemen.

Het project Loket Buitenland is in 2022 beëindigd en opgegaan in Nederland Wereldwijd en wordt daar verder doorontwikkeld. Het beschikbare budget is hierdoor meerjarig overgeheveld naar Consulaire Informatiesystemen (EUR 466.000 per jaar). Hiervoor wordt ook EUR 1,7 miljoen overgeheveld van apparaat (artikel 7.1.1) naar Consulaire Informatiesystemen.

Artikelonderdeel 4.2

De stijging voor consulaire informatiesystemen is deels het gevolg van een verschuiving van uitgaven van 2022 naar 2023. Er worden uitgaven gedaan om te kunnen voldoen aan de voorwaarden voor de BMVI-subsidie (het instrument voor grensbeheer en visa). De uitgaven worden gedeald met ontvangstenartikel 4.20. In deze stijging is ook rekening gehouden met de inflatie voor de informatiesystemen door een loonprijsbijstelling.

Artikelonderdeel 4.3

De budgetten voor het internationaal cultuur beleid nemen in 2023 toe door extra uitgaven voor het behoud van cultuur in Oekraïne, zoals voortzetting van noodhulp voor stabilisatie en behoud beschadigd erfgoed en tegengaan van illegale handel in ontvreemde cultuurgooederen. Dit is toegelicht in de [tweede incidentele suppletoire begroting 2023](#). Daarnaast wordt er gewerkt aan kennisopbouw voor samenwerking in programma's o.a. voor collectie-behoud, herstel van erfgoed en ruimtelijke architectuur en behoud van talent en professioneel niveau van (uitvoerende) kunstenaars door voortzetting van training, repetities en uitvoering.

Artikelonderdeel 4.4

Het budget voor POBB (Programma Ondersteuning Buitenland Beleid) wordt voor 2023 verhoogd. Met name de oorlog in de Oekraïne is bedreigend voor mondiale veiligheid en internationale orde. De nieuwe geopolitieke realiteit, de veranderende Europese veiligheidsstructuur vragen om extra inzet van het instrument POBB. Via deze intensivering blijft het POBB een flexibel instrument ter ondersteuning van de agenda's van de bewindspersonen met politiek relevante projecten, versterking van het Nederlandse profiel en bevorderen van bilaterale betrekkingen en multilaterale samenwerking.

In het najaar van 2023 zal er een internationale conferentie over feministisch buitenlandbeleid worden gehouden. Deze conferentie is gemeenschappelijk met BHOS en is dus 50% ODA.

Voor de Academische Leerstoel Anton de Kom stijgt het budget voor 2023 door de toevoeging van eindejaarsmarge uit 2022. Voor de andere jaren is er extra budget beschikbaar om de leerstoel definitief te kunnen implementeren.

De budgetten voor AIV (Adviesraad Internationale Vraagstukken) stijgen. Voor 2023 door de toevoeging van de eindejaarsmarge uit 2022. Voor de overige jaren is er extra budget beschikbaar gesteld.

Voor de intensivering van de China strategie wordt er voor 2024 tot en met 2028 een bedrag van EUR 1 miljoen overgeheveld van artikel 7.

Voor de uitvoering van de motie Koole II inzake burgerdialogen en opstellen communicatiestrategie is er voor 2023 en 2024 budget beschikbaar gesteld.

De verhoging van het Onderzoeksprogramma betreft een overboeking van het ministerie van Defensie voor het NIOD onderzoek naar de Nederlandse inzet in Afghanistan.

Het budget voor Instituut Clingendael stijgt voor 2023. Dit komt door de toevoeging van de eindejaarsmarge uit 2022. Daarnaast betreft het een overboeking van het ministerie van J&V voor enkele onderzoeken.

Verder stijgen de budgetten voor Europese bewustwording en Algemene Voorlichting door de toevoeging van de eindejaarsmarge uit 2022.

Ontvangsten

Artikelonderdeel 4.20

De ontvangsten voor consulaire dienstverlening aan vreemdelingen stijgen door de ontvangsten van een BMVI-subsidie. Deze ontvangsten waren in eerste instantie in 2022 verwacht. Voor 2023 is een bedrag van EUR 3,6 miljoen begroot. Deze ontvangsten worden gedsaldeerd met artikel 4.2.

5 Niet-beleidsartikelen

5.1 Artikel 5: Geheim

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van niet - beleid artikel 5 Geheim (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)Algemeen (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.10 Geheim	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5.2 Artikel 6: HGIS onverdeeld

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van niet - beleid artikel 6 Nog onverdeeld (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023	2023	2023	2023	2023	2024	2025	2026	2027
	(1)	(2)	(3)=(1+2)	(4)	(5)=(3+4)				
Verplichtingen	60 465	0	60 465	- 58 864	1 601	- 30 897	- 34 902	- 55 978	- 60 104
Uitgaven:									
Uitgaven totaal	60 465	0	60 465	- 58 864	1 601	- 30 897	- 34 902	- 55 978	- 60 104
6.1 Nog onverdeeld (HGIS)	60 465	0	60 465	- 58 864	1 601	- 30 897	- 34 902	- 55 978	- 60 104

Toelichting

Het budget voor het artikel -Nog onverdeeld- heeft betrekking op de HGIS en dit neemt structureel af. De reeks binnen dit artikel is met name bedoeld om jaarlijks de loon- en prijsbijstelling te kunnen uitkeren en incidentele initiatieven of tegenvallers mee te dekken. De mutatie betreft het saldo van bijstellingen op grond van aanpassing van Bbp-ramingen door het CPB, verwerking van de HGIS-eindejaarsmarge 2022, het verwerken van de loon- en prijsbijstellingen binnen de HGIS en overboekingen naar diverse begrotingen zoals binnen de HGIS is overeengekomen. Binnen de HGIS is budget vrijgemaakt voor het oplossen van een aantal knelpunten, waaronder de Wereldtentoonstelling Osaka, opvolging van de Waterconferentie in New York en het opvangen van verhogingen van verschillende contributies.

5.3 Artikel 7: Apparaat

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van niet - beleid artikel 7 Apparaat (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerp begroting	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB	Vastgestelde begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting	Mutaties 1e suppletoire begroting
	2023 (1)	2023 (2)	2023 (3)=(1+2)	2023 (4)	2023 (5)=(3+4)	2024	2025	2026	2027
Verplichtingen	921 949	0	921 949	124 747	1 046 696	91 858	62 203	51 838	51 376
Uitgaven	921 949	0	921 949	124 747	1 046 696	85 358	62 203	51 838	51 376
7.1.13 Personele uitgaven	617 182	0	617 182	37 501	654 683	44 213	41 403	41 403	41 403
Eigen personeel	605 182	0	605 182	37 501	642 683	44 213	41 403	41 403	41 403
Inhuur extern	12 000	0	12 000	0	12 000	0	0	0	0
Overige personele uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.1.14 Materiele uitgaven	304 767	0	304 767	87 246	392 013	41 145	20 800	10 435	9 973
ICT	67 711	0	67 711	4 486	72 197	4 702	4 702	4 702	4 702
Bijdragen aan SSO's	49 347	0	49 347	4 800	54 147	4 800	4 800	4 800	4 800
Overige materieel	187 709	0	187 709	77 960	265 669	31 643	11 298	933	471
7.2 Koersverschillen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	31 671	0	31 671	11 100	42 771	0	0	0	0
7.10 Diverse ontvangsten	31 671	0	31 671	11 100	42 771	0	0	0	0
7.11 Koersverschillen	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting

Verplichtingen

Binnen het apparaatsartikel zijn de verplichtingen gelijk aan de uitgaven. Het verplichtingenbudget wordt daarmee gelijkgetrokken.

Uitgaven

Artikelonderdeel 7.1.1

De uitgaven voor personeel nemen meerjarig toe. De belangrijkste meerjarige mutaties zijn:

- De budgetten stijgen door de loon- en prijsontwikkeling, waardoor het budget zowel voor het personeel in Nederland als op de posten stijgt. Deze uitgaven worden vanuit de voorziening binnen de HGIS gefinancierd. In totaal stijgen de budgetten hierdoor met ongeveer EUR 41 miljoen.

- Verder wordt EUR 1,7 miljoen overgeheveld naar artikel 4.1 voor het Loket Buitenland.

Artikelonderdeel 7.1.2

De uitgaven op materieel gebied nemen meerjarig toe. De belangrijkste meerjarige mutaties zijn:

- De budgetten stijgen door de loon- en prijsontwikkeling, waardoor het budget ten aanzien van ICT en overige materiële uitgaven toeneemt. Deze uitgaven worden vanuit de voorziening binnen de HGIS gefinancierd. In totaal stijgen de budgetten hierdoor met ongeveer EUR 22 miljoen.
- De eindejaarsmarge 2022 wordt in 2023, 2024 en 2025 weer opnieuw ingezet.
- In 2020 is EUR 26 miljoen aan generale middelen aan de BZ-begroting toegevoegd om de toenmalige uitdagingen op het gebied van veiligheid op een aantal hoog risico posten op te lossen. Een deel van deze middelen was bestemd voor de post in Kabul, maar gegeven de ontwikkelingen in Afghanistan is een deel van deze generale middelen niet tot besteding gekomen. Zodoende vloeit EUR 13 miljoen terug naar het generale beeld.
- Tot slot wordt er middels de middelenafpraak uitgavenbudget ten aanzien van de realisatie van de huisvestingsstrategie EUR 39,7 miljoen toegevoegd in 2023. Dit budget is nodig om opvolging te geven aan de huisvestingsstrategie van het ministerie om de huisvestingsportefeuille doelmatig, duurzaam, veilig en toekomstbestendig te maken.

Ontvangsten

Ten opzichte van de begroting nemen de ontvangsten in 2023 toe. Dit komt door verwachte inkomsten uit de verkoop van vastgoed in het buitenland. Deze ontvangsten worden gebruikt om investeringen te realiseren binnen de kaders van de huisvestingsstrategie.